

BA0363

Bachelorprosjekt

«Hvorfor er det så skummelt for meg å skrive på norsk?»

Sandra-Sofie Nordeng

Leveringsdato 15. mai 2021
Antall ord: 5500

«Denne bacheloroppgaven er gjennomført som en del av utdannelsen ved Høyskolen Kristiania. Høyskolen er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger.»

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
2. Problemstilling.....	4
3. Metode.....	5
4. Første låtskriving.....	6
5. Innspillingsprosessen	7
6. Låtene	8
6.1«Waiting room»	8
6.2«What are we»	10
6.3«Kjedsomhet e farlig førr den svake»	12
6.4«Glasskår»	14
6.5«Kan hend»	16
7. Tekstens betydning og kommunikasjonsevne	18
8. Låtskriveprosessen.....	19
9. Låtene i studio.....	20
10.Konklusjon.....	21
11.Takk til.....	22
12.Kilder brukt i teksten.....	23
13.Pensumliste.....	24

Innledning

Gjennom noen år med låtskriving har jeg gjort meg noen observasjoner når det kommer til skriveprosessen. Jeg har lært meg hvordan jeg selv arbeider best og hva som gir subjektivt best resultat. Noe som lenge har fascinert meg med låtskrivingsprosessen har vært forskjellen mellom å skrive låter på engelsk og det å skrive på mitt eget morsmål; norsk. Selv er jeg veldig glad i norsk musikk, og kanskje spesielt låtene som synges på min egen nordnorske dialekt. Jeg har lenge oversatt låter til mitt eget språk og min egen dialekt, men også lenge tenkt at det var uaktuelt for meg å skrive min egen musikk på samme måte. Da jeg først faktisk begynte å bevege meg inn i det norske musikklandskapet syns jeg det var både ubehagelig og skummelt i motsetning til å skrive på engelsk som kom ganske naturlig. Min første tanke var at jeg ikke var så god til det enda og bare måtte øve. I dag skriver jeg for det meste på min egen dialekt og vil si at jeg har fått mye øving på emnet, men prosessen oppleves fortsatt like skummelt. Hvorfor det?

Problemstilling

«Hvorfor er det så vanskelig for meg å skrive på norsk?»

Ruth Finnegan referert i Hesmondhalgh (2013) skriver følgende:

Whether in deeply intense fashion or more light-touch action, music provides a human resource through which people can enact their lives with inextricably entwined feeling, thought and imagination ...

Hele Hesmondhalghs bok (*Why music matters, 2013*) beskriver og fordypet seg i musikkens viktighet for mennesker og går mye inn på det psykologiske aspektet. Boken gav meg et spesielt perspektiv på musikkens viktighet og spesielt den emosjonelle betydningen for mennesker. Jeg viste i mitt andre år av studiet at jeg ville fokusere på enten min prestasjon som artist på scenen, eller min prosess som låtskriver, men etter å ha sluppet min første låt i 2020 tok det ene valget ledelsen. Da jeg senere begynte å sette søkelys på min norske låtskriving var det ikke lengre noen tvil om hva jeg skulle fokusere på. Jeg ville skrive norsk musikk, men kunne ikke forstå hvorfor akkurat denne prosessen var så ubehagelig for meg, i motsetning til engelsk låtskriving.

Finnegans uttalelse om musikkens påvirkning på menneskers emosjoner og liv satte spor. Den bekrefter bare hvor stor kraft musikk kan ha, og for meg personlig; sangtekst. En kraft jeg ønsker å oppnå i egen musikk og som etterlot spørsmålet; hva skaper denne kraften? Hvordan oppnår jeg den? Etter å ha utforsket norsk låtskriving i løpet av studiet kan jeg med sikkerhet si at å benytte mitt eget morsmål i stor grad bidrar til denne emosjonelle kraften og bare bedrer kunsten min. Så hvis norsk musikk er så viktig for meg, hvorfor er det fortsatt skummelt?

«Hvorfor er det så vanskelig for meg å skrive på norsk?»

Metode

Innsamling og bearbeiding av informasjon:

- Jeg har benyttet meg aktivt av internett og bibliotek og funnet relevant litteratur for min problemstilling. Jeg har bearbeidet informasjonen på tvers av kildene og forsøkt å få innsikt i låtskrivingsprosessen, både analytisk og psykisk.

Å skaffe innsikt i en prosess:

- Jeg har tatt meg tid underveis i låtskriveprosessen samt innspillingsprosessen til å notere, filme og reflektere over egen erfaring. Jeg har senere hentet frem disse filmene og notatene og videreutviklet dem frem mot oppgaven.

Gjennom hele semesteret har jeg aktivt fokusert på egen erfaring og opplevelse av skriving og innspilling. Jeg har diskutert mye med kolleger og venner og fått andres innsikt i mine teorier. Jeg har også satt søkelys på andre norske artister og brukt blant annet TV-serien «Hver gang vi møtes» til inspirasjon.

Første låtskriving

Jeg har ikke skrevet musikk lenge, med mindre jeg teller min hederslåt til læreren min i 7. klasse. Jeg begynte først å skrive mine egne låter da jeg begynte på Westerdals. Før det drev jeg med top-lining av EDM-låter i ett år. Tekstene omhandlet som regel overfladisk kjærlighet og festlivet, og all teksten var på engelsk. Jeg satte meg aldri inn i låtene, jeg bare skrev dem og sang dem. Da jeg begynte på dette studie begynte jeg derimot å ta en mer aktiv del i låtskrivingen og la også mer betydning i tekstene mine. Jeg skrev om litt dypere og gjerne vanskeligere tema som f.eks. sorg, ensomhet og utroskap. Selv om innholdet i låtene kunne variere hadde de alltid en ting til felles; de var skrevet på engelsk.

Første låt på EP-en min, «What are we», er skrevet om et av mine nære forhold til en venn. Teksten er utvilsomt personlig, og den er ikke særlig munter eller hyggelig. Likevel følte det ikke vanskelig å skrive den. Jeg kom inn i en god flyt med gitaristen min og teksten kom naturlig. Den lå allerede på lager og trengte bare å formes.

Da jeg skrev min første norske låt, var opplevelsen og prosessen en ganske annen. Jeg satt hjemme alene og fikk en tekstlinje på hjernen. Jeg tok bruk av mine begrensede gitarkunnskaper og fant frem til et brukbart akkordskjema. Slik ble første og andre vers samt refreng til. Denne gangen følte prosessen veldig nær. Jeg følte i første omgang at formuleringen min ble for bokstavelig og deskriptiv. Den initiale begeistring min for låten gikk over i en veldig selvkritisk fase og jeg måtte bruke god tid på å hente meg inn. Jeg følte aldri at jeg ble fornøyd med formuleringene eller metaforene og følte ganske enkelt at den var av dårlig kvalitet. Etter en stund ble låten mer strukturert og jeg bestemte meg for å fokusere på det melodiske og musikalske av låten og kom frem til et ferdig produkt som jeg utviklet til en demo dagen etter. Låten har etter noen år blitt til noe jeg er veldig stolt av og gjerne viser frem, men jeg har ikke satt meg inn i teksten igjen før innspillingen av låta begynte.

Innspillingsprosessen

De to første dagene i studio fikk vi spilt inn det meste av akkompagnement og kor. Da vi nærmet oss slutten på dag 2 og vi la på de siste koringene, begynte jeg å gråte. Jeg har distansert meg fra låtene mine helt fra de var innøvd med band og fokuset har vært på instrumental fremfor låtens betydning. Da jeg endelig fikk høre låten slik jeg ønsket at den skulle være gikk det opp for meg at dette var min låt. Jeg hørte endelig teksten slik jeg ønsket å formidle den, og jeg ble ubegripelig stolt. Det var gledestårer. Dag tre var fokuset mitt tilbake på instrumentalistene med piano og cello i fokus, men på dag fire kunne jeg ikke distansere meg lengre. Det var min tur til å gjøre min del, og denne gangen var jeg alene.

Vi gikk løs på de norske låtene først og første «take» gikk ikke bra. Jeg har vært heldig som har fått tak i en veldig snill lydteknikker, men jeg har nok selvinnsikt til å kjenne igjen en dårlig prestasjon. Andre «take» var ikke mye bedre. Vi prøvde å dele opp låten litt, ta den del for del. Det gikk ikke noe bedre det heller. Jo flere opptak vi tok jo mer måtte jeg konsentrere meg og jo flere ganger jeg sang de samme strofene, jo mer mening ga teksten. «Glasskår» har i utgangspunktet vært en låt til en andreperson om hvordan de ikke burde omgås eller behandle meg. Etter rundt 10 opptak gikk det opp for meg at låten var til meg selv. Hvordan jeg ikke skal behandle meg selv. Jeg satte meg ned i stedet for å stå, slo av lyset og lukket øynene da jeg sang. Jeg så for meg favorittstedet mitt og kjente meg helt alene på den beste måten. Nå begynner de gode opptakene å komme. Jeg vet nå hvor jeg skal, og hva jeg ønsker å si.

Hvorfor var innspillingen i utgangspunktet så vanskelig for meg? Min foreløpige teori er at det er enklere for meg å anklage noen andre enn å anklage meg selv. Så snart jeg begynte å analysere teksten og min egen holdning mot meg selv ble vekten mye tyngre. Min første reaksjon er ubehag og jeg blir redd. Dette er skummelt. Her er det viktig å huske hva jeg vil med musikken min. Hvis jeg selv ikke greier å knytte meg emosjonelt til musikken min kan jeg ikke forvente at andre skal gjøre det. Derfor er det så viktig at tekstene mine er ekte og ikke minst nære. De skal være vanskelige fordi det jeg synger om er ikke lett. Hvis det er tungt for meg betyr det bare at teksten inneholder ekte følelser og gjenspeiler og beskriver dem godt. Det er akkurat det jeg vil.

Låtene

Waiting room

Stuck
I'm in the waiting room
But there is no one to
Come see me

It hurts
To be stuck in the middle ground
No one for miles around
To save me

It's not an emergency
But damn I can't leave
Cause one day you might find time for me
This lie I still believe

Wait til your number's up
Hope that the pain will stop
We ain't got time for you
But you can wait in the waiting room

The doctor
Will see you soon as he can
He's helping this laughing man
More important

Sweetheart
There is no cure i fear
The pain that you feel in here
Is constant

Wait til your number's up
Hope that the pain will stop
We ain't got time for you
But you can wait in the waiting room

Personlig betydning:

Låten handler om det å bli nedprioritert og satt på vent, litt som på et venterom. Du sitter der og føler selv at ditt problem er ganske stort, men du får ikke hjelp. Etter en stund på vent begynner du selv å sette spørsmål ved dine egne problemer og hvor seriøse og viktige de egentlig er. Vi kan også settes slik på vent av de vi anser som våre næreste. Vi kan føle oss oversett, nedprioriterte og i verste fall ikke viktige nok. Jeg ville sette ord på denne følelsen og samtidig male et bilde.

Hvordan var skriveprosessen?

Låten kom ironisk nok til på Oslo legevakts venterom kl 03:00 på natten. Her begynte følelsen å feste seg og jeg skrev mine første tanker ned på telefonen. En god stund senere ble disse notatene hentet frem og jeg formulerte mine første setninger. Prosessen etter dette var ganske «rett frem» for meg. Jeg hentet gitarist inn i prosessen da låten begynte å få litt struktur og felles innsats resulterte i et produkt jeg sa meg fornøyd med.

Skriveprosessen var alt i alt ganske uproblematisk og mine største utfordringer ble noen rim og fraseringer her og der.

Hvordan følte den ved innspilling?

Til å begynne med var innspillingen ganske uproblematisk i likhet med skrivingen. Første punkt på innspilling var akkompagnement, og jeg sang bare en grunnleggende følgevokal uten å legge spesielt fokus på min egen part. Senere ble min rolle i kontrollstudio hvor jeg kun veiledet bandet og jobbet som arrangør fremfor som formidler. På dag to endret rollen min seg da vi spilte inn siste del av koret og jeg ble brått rørt. Helt fra låtene mine er innøvd av bandet har jeg en tendens til å legge dem fra meg og fokusere mer på gjennomføring fremfor fremføring, men det å få høre låten slik jeg ønsker at den skal låte endret fokuset mitt. Jeg hørte igjen teksten og betydningen gikk opp for meg, som om jeg fikk den sunget **til** meg personlig. Det var en ny opplevelse som personlig var veldig betydningsfull.

What are we

I'd stay up all night
but those late hours don't treat me right
You will never know
Off the things I'd give you or the lengths I'll go
the highs I've cut down tryin' to keep me low

Heart of stone or gold
the love you give me and the lies you've told
You say I talk too loud
and I wanna talk back but I'm not allowed
When you say you love me I am left with doubt

you never keep me long enough
for me to find the darkest stuff
behind that closed door in your heart
that keeps your love and hate apart

Leave me if you will
But I will love you til the seas run still
Awful it may be
With all your kindness kept inside of me
If love means nothing then what are we

Personlig betydning:

Teksten handler i utgangspunktet om en relasjon til en venn av meg. Et vennskap med skjev fordeling av innsats og betydning. Jeg tror flere kan kjenne seg igjen i ett vennskap hvor den ene parten gir mye og setter vennskapet høyt, mens den andre parten behandler vennskapet som heller verdiløst. For meg begynte relasjonen å bli mer interessant da jeg innså at jeg var den «givende» parten og jeg var klar over det. Jeg gav fortsatt like mye av meg selv, selv etter at jeg ble oppmerksom den ujevne innsatsen. Slike relasjoner finner man også i det romantiske området og vises kanskje enda bedre. Man gir og gir uavhengig av respons. Man vet at det vil gjøre vondt og at det blir tungt, men man er glad i denne personen. Man greier ikke å stoppe.

Hvordan var skriveprosessen?

«What are we» ble til spontant og under et fjøsstell på en ammeku-gård. Jeg var alene og midt imellom to kalvinger da en kort melodi begynte å feste seg. En helt enkel oppgang ble sittende fast og gjentatt flere ganger til jeg fikk satt ord til melodien; *I'd stay up all night, but those late hours don't treat me right*. Det ble fort veldig følsomt for meg og jeg forstod at jeg ville bygge videre på dette. Natten var hektisk og innebar mye arbeid, så låtskrivingen ble bare til små pauser med lydopptak av middels kvalitet. Stykkevis kom låten til livet og etter en rask gjennomgang med gitar var det ferdig.

Teksten var sår og nær, men viktig. Prosessen var i utgangspunktet ikke vanskelig, men jo mer teksten ble bearbeidet, jo nærmere lot jeg den komme meg og mitt privatliv. Den hadde utvilsomt nær betydning da den først ble skrevet, men fikk bare mer og mer tyngde etter hvert som den ble videreutviklet.

Hvordan følte den ved innspilling?

Innspillingen av låten var i motsetning til flere av mine andre låter nok så lett. Jeg følte aldri at det ble for mye for meg og hadde aldri behov for å stoppe. Dette kan så klart ha vært påvirket av at studio til enhver tid var folksomt og hadde en hyggelig atmosfære som forhindret meg i å gå for dypt inn i følelsene. Jeg måtte trekke pusten et par ganger for å finne frem til rett sound og formidling, men kom til slutt frem til et produkt jeg selv var fornøyd med.

Kjedsomhet e farlig førr den svake

Æ veit ikkje anna enn d æ har hørt
Men alt du vil sei mæ æ har hørt d før
Du e gla i mæ ælska mæ GUD æ e alt førr dæ
Og ingen e som mæ
Og æ hør alle ordan, så koffør kan æ ikkje ælske dæ?

Du e go du e hærli, men du vil ha svar
Og æ ska vær ærli, æ har gjedd alt æ har
Æ kan se d i blikke at du trur mæ ikkje
At her e meir å hent
Æ sku ønsk æ kunj tru på d, men her e ikkje vits å vent

Hadde æ hatt meir å gje så sku d vært t dæ
Kjedsomhet e farlig førr den svake
Ensomhet og kjærlighet og tusn løfta gitt
Alt æ gjerne sku ha tatt betake

Du spør om en utvei, Ka kunne du gjort
Vi såg ikkje skiltan, vi kjørte førr fort
Når vi står ve veis ende og kanskje han hende
At handa di finn mi
Men du veit at du brenn dæ, og æ har ikkje meir å gi

Personlig betydning:

Denne låten inneholder mye skyldfølelse og omhandler en situasjon som er alt annet enn lett å snakke om. Den rører igjen borti et skjevfordelt forhold, men i motsetning til «What are we» er vi nå den parten som gir for lite. Den handler om skyldfølelsen av å ikke kunne være like god mot noen som de er mot deg. Du overøses med kjærlighet og synes virkelig de fortjener det beste i verden, men du greier ikke å gi det selv. Det gjør dem vondt og du vet det.

Hvordan var skriveprosessen?

Skriveprosessen kan beskrives best som tåkete. Jeg fant opptak av låten med vokal og piano i 2020, men kunne ikke huske å ha skrevet den. Det viste seg etter hvert at jeg hadde skrevet låten kort tid etter en kraftig hjernerystelse og låten ble dessverre en av tingene som havnet i glemmeboken. Jeg var heldig nok til å ha et godt opptak av den og kunne fortsette der jeg slapp. Videre skriving ble gjort sammen med Kent Ove Anda (el. Gitar) og teksten ble for det meste improvisert. Låten kom til en naturlig slutt og jeg var fornøyd med produktet.

Hvordan følte den ved innspilling?

Innspillingen av denne låten var vanskelig. Det er den roligste låten av innspillingene og den er den med mest fokus på tekst og vokal. Den skal være sår og ektefølt, noe som var viktig for meg å få gjennom i miksen. Dette ble tross ønsket utfall nok så vanskelig. Jeg jobbet kun med Leif Johansen (lydteknikker, Stable Studios) på dagene med vokal og hadde gode muligheter til å slappe av og gjøre det på min måte, men slet likevel. Jeg hadde problemer med å få kontakt med låten og følte meg distansert fra tekstens betydning. Med god rådgivning og flere forsøk kom jeg til slutt inn i det og fikk gode opptak, men dette var første låt jeg virkelig måtte ta tid til. Jeg måtte jobbe med meg selv og reflektere mye over tekstens mål og mening for å kunne kommunisere godt.

Glasskår

Hold pusten nok en gang mens æ stirre opp i take
træng akkompagnement, trur du må kom tebake
Fra handa di i mi og fengran gjennom håre
fra kvær dag kvær ei tid, t enn sjelden gang i åre

Æ veit æ sku latt d gå
veit at æ sku lagt d bak mæ
men at du ikkje kan førstå
e grunn t at du sklir i fra mæ

Ikkje gå på glass om du e redd førr glasskår
sætt mæ meir på plass og ikkje kun i skuddår
Når æ præsse på så må du præss tebake
æ sjækka om du går ser om du slæppe take

Æ veit æ sku latt d gå
veit at æ sku lagt d bak mæ
men at du ikkje kan førstå
e grunn t at du sklir i fra mæ

Skjælv som aspeløv, men kun på grunn av sinne
Det æ sku sagt før, d har æ hold inne

Æ veit æ sku latt d gå
veit at æ sku lagt d bak mæ
men at du ikkje kan førstå
e grunn t at du sklir i fra mæ

Personlig betydning:

Teksten i denne låten er både tydelig og tvetydig, noe som gjør den til en av mine favoritter. Når jeg skriver musikk til offentlig bruk, ønsker jeg ikke å putte ord i andres munn og bestemme hva låten skal bety for dem. Jeg ønsker at det skal være plass til å ta eiendel i låta og kjenne seg igjen på en eller annen måte. Grunnlaget av teksten omhandler dårlig kommunikasjon som fører til frustrasjon, gjerne fra begge sider. Første vers beskriver at noe kanskje har gått galt, man har kanskje sagt ting man ikke mente og man angrer. Andre vers er noe mer *irritert* og ber om å «ikke gå på glass om du er redd for glasskår». Betydning: om du er redd for at noe galt skal skje, ikke behandle meg annerledes enn før. Selv er jeg en sterk personlighet og tolererer svært dårlig å «dulles med». I hvert refreng går vi tilbake til det samme. Jeg vet jeg ikke skulle irritert meg så mye over det (det var kanskje noe uviktig, en bagatell), men jeg greier ikke legge det fra meg. Nettopp det faktum at du ikke forstår min frustrasjon frustrerer meg enda mer, og vi ender opp på samme sted hver gang.

Hvordan var skriveprosessen?

Med unntak av en sang til min lærerinne i 7. klasse (tittel; *Hei Mari*) på skoleavslutning, er «Glasskår» min første norske låt. Jeg begynte skrivingen helt alene hjemme på en hems med gitaren. Jeg var på dette punktet veldig usikker på mine *norske evner* og ønsket ikke å inkludere andre enda. Tross lite erfaring kom både tekst og melodi veldig naturlig. I løpet av en knapp time var to vers, refreng og akkorder på plass. I lykkerus kontaktet jeg gitarist og fikk gjort en grov demoinnspilling. Låten fikk ligge frem til 2019 da den ble ferdigstilt sammen med mitt nåværende band og siste vers kom med. Prosessen var ganske enkelt behagelig og følte riktig.

Hvordan følte den ved innspilling?

Igjen var innspillingen vanskelig. Låten er energisk og morsom å synge rent teknisk sett, men jeg slet med kommunikasjon og kontakt med tekstens budskap. Her kan nok tekstens tvetydighet spille noe inn, men min personlige betydning hadde vært klar lenge før innspillingstidspunktet. Jeg måtte ta meg tid til å puste og holde en pågående kommunikasjon med lydteknikker for å komme i rett stemning. Opptakene ble til slutt bra, men jeg greide ikke helt å legge fra meg opplevelsen med vanskelighetene.

Kan hend

Skru tia tebake en time tell

Æ sku ha tænkt over tengan en gang tell

Valgt ordan me omhu, gådd førrsekti fræm

Vi tar første aktn, gjør alt om igjæn

Kan hend æ e svakar enn æ trur

Kan hend at æ træng dæ vintern ut

Men nu ser æ at heile himmeln sprækk

Æ lokka øya og æ drøm vækk

En rægndråpe tung som bly slår mæ over ende

Spreng inn t dæ ætter ly, kanskje d kan hende

At æ får ligg her t sola skinn igjæn

At æ får ligg her i varmen som æ træng

Kan hend d e her æ høre t

Kan hend d e en dårli idé

Kan hend d bi værre en d må

Kan hend d e alt æ tænke på

Kan hend æ træng dæ

Kan hend æ ælska dæ

Kan hend du hør mæ

Kan hend du savna mæ

Personlig betydning:

Vi beveger oss igjen i landskapet rundt personlige forhold. Her kommer vi litt borti samme tema som i «Kjedsomhet e farlig før den svake» med skyldfølelse, men her fokuserer teksten mer på tiden etter «komplisjonenene». Hva skjer når man gjør noe dumt, noe virkelig dumt og ikke kan ta det tilbake? Hva hvis jeg ikke hadde gjort det eller sagt det? Hva hvis jeg kunne skru tilbake tiden og prøve igjen? Låten handler om den vonde følelsen av å vite hva man har gjort galt og hvor redd du er for konsekvensene. Av og til kan korttenkte ord og handlinger ødelegge det som ligget mellom to mennesker, og man blir bare sittende igjen å tenke «hva hvis?».

Hvordan var skriveprosessen?

Denne låten var et tett samarbeid med Kent Ove Anda. Selv står jeg for all tekst, men drives godt av å samarbeide med aktiv musikk rundt meg. Etter et par timers improvisasjon og eksperimentering var første utkast klart. Skriveprosessen var veldig naturlig og utenom noen nødrim-tilfeller var den nokså smertefri. Den første teksten jeg viste jeg ville ha med var «Men nå ser jeg at hele himmelen sprekker. Jeg lukker øynene og drømmer meg vekk.». Setningen kom en sen Oslokveld da jeg så opp mot himmelen og lyset prøvde å bryte seg gjennom sprekkene i skyene. Jeg skrev det ned i notater og lot det ligge til modning en måneds tid før låten ble skrevet.

Hvordan følte den ved innspilling?

Selv om skriveprosessen for denne låten var nokså enkel, var innspillingen igjen vanskelig. Her var det noe lettere å finne rett stemning og jeg kjente på en god kommunikasjon fra tidlige opptak, men jeg hadde mer behov for pauser. Jeg hadde behov for å tenke over hva jeg sang, og hva det betød for meg. Jeg tror at jo mer låten fikk vokse, jo mer kjente jeg viktigheten av det jeg formidlet. Tankene mine gikk til dem som skal høre låten. De som skal kunne kjenne seg igjen. De som skal kunne finne trøst i den.

Tekstens betydning og kommunikasjonsevne

Selv om tekstene i disse låtene er på to forskjellige språk, formidler de alle i grove trekk de samme historiene. Detaljene, omgivelsene og følelsene er endret, men grunnmuren er den samme; forholdet mellom mennesker. Jeg har lenge ønsket å sette søkelys på de temaene vi gjerne syns er vanskelige å snakke om, og for meg er det beste mediet musikk. Jeg ønsker også å være personlig i musikken min. Jeg føler meg tryggere på at teksten kommuniserer godt hvis scenarioet og følelsene kommer fra et faktisk menneske og gjerne primærkilden.

Når det kommer til språk føler jeg selv at kommunikasjonen påvirkes en viss grad. Jeg har ikke noen vanskeligheter med å benytte meg av et fremmedspråk og føler jeg kan kommunisere godt på engelsk, men det er noe ved det abstrakte og ubeskrivelige som forsvinner. Audun Molde skriver; «Vi *opplever* musikk på mange ulike måter, men felles for mange av dem er at musikk er lydkunst – historiefortelling og følelser skapt gjennom lyd». (metodebok for kreative fag, s. 203). Her skriver han opplever i kursiv, noe som vakte min oppmerksomhet. Vi lytter ikke bare til musikk, vi opplever den. Den er sammensatt av faktorer som lyd, følelse, bilde, stemning bl.a. og jeg begynner å tro at jeg trenger morsmålet mitt for å fremkalle denne opplevelsen hos lytteren. Jeg ønsker å male et bilde, ikke bare fortelle en kronologisk fortelling. Jeg vil beskrive en følelse med mer enn ord, så hovent som det kanskje høres ut. Dette føler jeg selv jeg oppnår best på norsk.

Metaforer er et virkemiddel jeg bruker aktivt i musikken min og jeg har utvilsomt best kjennskap til gode norske metaforer enn engelske. Det er ikke til å legge skjul på at mine norske ferdigheter trumfer mine engelske, men også det å få kommunisere på sin egen dialekt utgjør en stor forskjell. Det er mine historier og jeg forteller dem best på min måte. Jeg opplever også at responsen er bedre på mine norske låter. Ved fremføringer av låtene blir salen stille. De lytter. De tar imot det jeg forteller, som for meg betyr at jeg har lyktes. Kommunikasjonen er til stedet.

Låtskriveprosessen

Når det kommer til skriveprosessen, er det ingen slående forskjeller. Alle ble til naturlig. Ja, jeg har valgt å bruke mine subjektivt beste låter, men likevel er det ingen fremtredende forskjell i skrivingen. Jeg lar det komme som det vil, og hvilket språk jeg skriver på har i stor grad vært tilfeldig. Mine første låter ble skrevet på engelsk fordi jeg fortsatt var usikker på norsk, men nå som de stiller mer likt er det nærmere 50/50 hvilket språk det blir. Om en linje hopper frem i hodet på engelsk vil det bare bli unaturlig å skulle oversette den. Om jeg vet om en bestemt følelse jeg ønsker å formidle skriver jeg nok mest sannsynlig på norsk for formidlingens skyld.

Jeg fokuserer mer på grammatikken når jeg skriver på engelsk enn jeg gjør på norsk. Dette er kun på grunnlag av at engelsk ikke er mitt morsmål og der er en underliggende frykt for å gjøre feil. Folk flest vil nok ikke påpeke det, men selv blir jeg flau og jeg oppdager at jeg har gjort feil. Det er tross alt forventet at en 23-åring i Norge skal kunne flytende engelsk. Når jeg skriver på norsk og ikke minst min egen dialekt tar jeg meg mye mer frihet og har slakkere tøyler for grammatikk og rettskriving. I et land med så mange daler, fjell og fjorder har det gjennom tidene oppstått en drøss varierte dialekter som ofte er helt uavhengige av hverandre. Vi er vant til at vi snakker forskjellig. Vi støter ofte på ord vi ikke forstår og havner i diskusjoner om hvem som har det beste ordet for noe. Heldig som jeg er kan jeg gjemme meg bak en bred dialekt som folk har blitt vant til å høre i norsk musikk, og gå ut fra at grammatikk og rare ord unnskyldes. Jeg har fått spørsmål om ord og setninger i norske låter ved enkelte tilfeller, men prøver i hovedsak å holde tekstene så allment forståelige som mulig.

Låtene i studio

Her kommer forskjellen. Etter å ha sett tilbake på prosessen ved hver enkelt låt ser jeg tydelige forskjeller mellom de engelske og de norske. De engelske låtene har hatt mindre «komplikasjoner» enn de norske og selv om jeg har kjent på tekstens mening og følelsene de skal fremkalle, har det ikke blitt for mye. Når det kommer til de norske låtene har jeg oftere måttet ta pause, hente meg inn og bruke tid på å koble meg på. På alle tre låtene måtte jeg aktivt kommunisere med lydteknikker for å formidle godt nok og komme i riktig stemning. Jeg ser ut til å ha mye lettere for å distansere meg fra de vonde følelsene når det ikke er mitt eget morsmål og ordene ikke lengre er mine egne.

Under innspilling av «kjedsomhet ...» hadde jeg store problemer med å få gode opptak. Jeg snublet i ord, sang feil tekst, falt ut og var rett og slett ikke på. Jeg måtte ta flere gjennomganger og måtte ganske enkelt bare ta litt pusterom. Leif Johansen kom med denne kommentaren; «Jeg tror at grunnen til at det er så vanskelig for deg å skrive på norsk er at du innerst inne vet at det du skriver er viktig.» Det traff meg veldig hardt. Etter litt refleksjon rundt dette fikk jeg til slutt satt meg riktig inn i stemningen og fikk noen gode, ekte og følelsesladde opptak. Kommentaren satt likevel med meg ut kvelden og resulterte i et angstanfall. Musikk er for meg svært viktig og min største prioritet for musikken min er at den skal bety noe for noen andre. Leifs kommentar bekreftet bare at jeg gjør det riktig og det at det gjør vondt er et godt tegn. Hvis jeg ikke klarer å fremkalle følelsen for meg selv, hvordan kan jeg da klare det hos andre? Hvordan skal jeg kunne gjøre musikken min til en ektefølt opplevelse hvis jeg selv ikke kjenner på det?

Konklusjon

Engelsk tekst er en stor fordel når det kommer til det internasjonale markedet og er ikke noe jeg vil legge helt fra meg med det første, men jeg ønsker å legge fokuset mitt mer på musikkens effekt enn på musikkens rekkevidde. Det er viktigere for meg at musikken kommuniserer og sier noe viktig enn at den passer for alle. Kanskje det betyr at færre vil høre musikken min og at karrieren får en tyngre start, men da tror jeg sjansen er større for at de som faktisk hører den ser dens verdi. Kanskje den kan gjøre godt for noen.

Jeg hadde i denne oppgaven forventet å se en større forskjell i skriveprosessen og at komplikasjonene skulle ligge der. Teorien min ble noe satt hull på når jeg i ettertid kan se at skriveprosessen for alle låtene har vært rimelig selvgående og naturlig. Jeg har uten problemer formulert en god tekst på begge språk og kanskje enda bedre og lettere på norsk. Forskjellen kommer ikke før i innspillingen og det er her presset og vanskelighetene med de norske låtene kommer. Det er her jeg tørr å se på hva jeg har skrevet og faktisk tenker gjennom hva det er jeg synger. Det er her tyngden kommer.

Gjennom hele prosessen fra start til slutt har det bare blitt tydelig for meg at det er viktig at jeg benytter meg av norsk låtskriving, nettopp fordi det er en ressurs. Jeg skriver godt og ikke minst kommuniserer jeg godt på min egen dialekt. At jeg opplever dette som skummelt og ubehagelig bunner bare i tekstens betydning og jeg velger å ta disse følelsene som en bekreftelse på god formidling. Jeg har fortalt det jeg ville, og jeg har gjort det godt.

Takk til

Bandet mitt

Som har hjulpet meg med hele prosessen fra låtskriving til innspilling, alltid støttet meg og overbevist meg om at det jeg gjør er bra

Leif Johansen

Som har stilt opp som fremragende lydteknikker og kollega, veiledet meg i oppgaven og ikke minst veiledet meg i den lille boksen i studio

Kilder brukt i teksten:

Næss, Hans Erik og Lene Pettersen (red.). 2017. *Metodebok for kreative fag*. Oslo: universitetsforlaget.

Hesmondhalgh, David. 2013. *Why music matters*. West Sussex, UK: John Wiley and Sons Ltd

TV2. "Hver gang vi møtes.» TV-serie.

<https://sumo.tv2.no/programmer/underholdning/hver-gang-vi-moetes>

Pensumliste – Bachelor 2021

Bøker

Gilmore, James og B. Joseph Pine. 2007. *Authenticity: what consumers really want*. 1. Utgave. Boston, Mass, Harvard Business School Press.

Ca. 30 sider

Hesmondhalgh, David. 2013. *Why music matters*. West Sussex, UK: John Wiley and Sons Ltd
Ca. 170 sider

Næss, Hans Erik og Lene Pettersen (red.). 2017. *Metodebok for kreative fag*. Oslo: universitetsforlaget.

Ca. 55 sider

Molde, Audun. 2018. *POP, En historie*. 1. utg. Oslo: Capellen Damm, 2018.

Ca. 450 sider

Murphy, Ralph. 2013. *Murphy's laws of Songwriting; THE BOOK*. USA; Murphy music consulting, inc.

Sidetall

Ca. 35 sider

Rienecker, Lotte og Peter Jørgensen. 2013. *Den gode oppgaven*. Oslo: Fagbokforlaget

Ca. 220 sider

Publisert masteavhandling

Ekern, Ingunn. 2013. «Låtskriving: fire sanger-sangskrivere om låtskrivingsprosessen.» masteroppgave, Universitetet i Oslo

116 sider

https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/37559/Master_Ekern.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Totalsum: ca. 1070 sider